Prima instanță: Judecătoria Cahul sediul Central
Judecător – I. Gorlenco
Dosarul nr. 2 – 22059162 – 05 – 2a – 28062024

CURTEA DE APEL CAHUL

D E C I Z I E
În numele Legii

04 septembrie 2024 **mun. Cahul**

Completul de judecată al Curții de Apel Cahul
Având în componența sa:
Președintele ședinței de judecată **Galina Vavrin**
Judecătorii **Natalia Bondarenco, Serghei Pilipenco**
Grefier Elena Turcenco
Cu participarea:
Reprezentantului Procuraturii Generale, procuror Maxim Sîrbu
Avocatului Ignat Dumitran

A judecat în ședință de judecată publică, în ordine de apel, cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Mocanu Alexandr împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală și Ministerul Finanțelor cu privire la recuperarea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată, încasarea premiilor, adaosurile la salariu neachitate în legătură cu intentarea urmăririi penale începând cu iunie 2017 până la 25 februarie 2019,

la apelurile Ministerului Justiției și a Procuraturii Generale declarate împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 21 mai 2024.

Analizând argumentele de fapt și de drept invocate în cererile de apel, probele administrate de părțile procesului la dosarul civil, Completul de judecată, –

C O N S T A T Ă :

Acțiunea reclamantului:

La data de 28 aprilie 2024 Mocanu Alexandr a depus în instanța de judecată, cerere de chemare în judecată, cu concretizările ulterioare, împotriva

Ministerului Justiției, Procuraturii Generale și Ministerului Finanțelor, în care solicită: încasarea din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în folosul lui Mocanu Alexandr paguba materială în mărime de 10 000 de lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică pentru apărarea intereselor pe cauza penală, suma de 5 000 de lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică pe actuala cauză civilă și suma de 50 000 de lei cu titlu de pagubă morală; încasarea din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în folosul lui Mocanu Alexandr - premiile, adausurile la salarii, neachitate ultimului în legătură cu intentarea dosarului penal, începând cu luna iunie 2017 până la 25 februarie 2019.

Circumstanțele acțiunii:

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că potrivit rechizitoriului, Mocanu Alexandr a fost învinuit de săvârșirea faptei penale, încadrate de procuror pe art.324 alin.(4) Cod penal, conform indicilor calificativi: corupere pasivă, adică pretinderea și primirea personal, de către o persoană publică de bunuri, ce nu i se cuvin, pentru sine, pentru a nu îndeplini acțiuni în exercitarea funcției sale sau contrar acesteia, acțiuni săvârșite în proporții, care nu depășesc 100 unități convenționale.

Menționează că, prin sentința Judecătoriei Cahul, sediul Central din 25 ianuarie 2019, Mocanu Alexandr a fost achitat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.324 alin.(4) Cod penal, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

La data de 16.09.2020 prin decizia Curții de Apel Cahul a fost respins recursul declarat de procurorul în Procuratura Anticorupție, Lungu Lilian. S-a menținut sentința Judecătoriei Cahul, sediul central din 25 ianuarie 2019.

Invocă reclamantul că, ne cătând la faptul, că Mocanu Alexandr a fost achitat, ultimului i s-a cauzat un prejudiciu material și moral în legătură cu acțiunile organului de urmărire penală. Paguba morală rezultă din faptul, că Mocanu Alexandr a fost reținut în biroul său de lucru în prezența colegilor de serviciu. A fost ținut în coridorul de la etajul 2 al Comisariatului de Poliție în prezența colaboratorilor CNA, acest fapt fiind văzut și de cetățenii, care se aflau în Comisariat, fiind regizat un show ieftin cu scopul de a-l înjosi în fața colegilor de lucru. Mocanu Alexandr a fost reținut pe data de 30.06.2017, la orele 13.55 și ținut în stare de arest, fiind eliberat la data de 02.07.2017.

Afirmă că urmărirea penală și examinarea cauzei în instanța de judecată a început la 29.06.2017 și s-a finisat la 16.12.2020 (3 ani și 6 luni de zile.)

Acțiunile mai sus indicate au cauzat un prejudiciu moral în mărime de 50 000 lei.

Totodată, prin intentarea cauzei penale în privința lui Mocanu Alexandr, ultimului i-a fost cauzat și prejudiciu material, exprimat prin faptul, că ultimul pe perioada iunie 2017 și până la momentul concedierii – 25.02.2019, nu a primit premiile și adausurile la salariu, care au fost primite de către alți colaboratori MAI. Totodată, Mocanu Alexandr, datorită acestui dosar penal nu a fost promovat în funcție, nu i-au fost atribuite grade de calificare. În acest sens, a făcut o interpelare către Comisariatul de Poliție, prin care a solicitat informații referitor la reținerile salariale, premiile și gradele de calificare, care nu au fost acordate lui Mocanu Alexandr, însă în conformitate cu Legea 133 din 08.07.2011 Privind protecția datelor cu caracter personal, i s-a refuzat.

Invocă că, Mocanu Alexandr a fost nevoit să-și angajeze un avocat pentru a-i apăra interesele pe cauza penală în instanțele de judecată, atât în instanța de fond, cât și în Curtea de Apel Cahul, pentru serviciile căruia a achitat 10 000 lei.

Hotărârea instanței de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Cahul sediul central din 21 mai 2024 s-a admis parțial acțiunea înaintată de Mocanu Alexandr.

S-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Mocanu Alexandr suma de 50 000 lei în contul reparării prejudiciului moral, cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, procuraturii și ale instanțelor judecătorești, suma de 10 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, suportate în cadrul cauzei penal și suma de 5000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, suportate în cadrul cauzei civile.

În rest pretențiile din acțiune ale reclamantului au fost respinse, ca neîntemeiate.

Apelurile părților:

Legalitatea și temeinicia hotărârii judecătorești este contestată cu ***apel*** la *31 mai 2024* de către ***Ministerul Justiției***, în care solicită: casarea integrală a hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi decizii prin care cererea să fie respinsă ca

neîntemeiată, sau modificarea hotărârii prin diminuarea sumelor încasate corespunzător în cauze similare de către instanțele naționale și a Curții Europene.

Apel împotriva hotărârii instanței de fond a depus la *07 iunie 2024* și ***Procuratura Generală***, în care solicită: casarea hotărârii din 21 mai 2024, cu emiterea unei noi hotărâri de respingerea integrală a acțiunii reclamantului.

Argumentele din apelul Ministerului Justiţiei:

Drept argumentele pentru înaintarea apelului, s-a indicat că, hotărârea judecătorească este una neîntemeiată și emisă contrar legislației în vigoare; fără a fi motivată şi fără ca Ministerul Justiției să fie auzit; fără a fi constatate și elucidate pe deplin toate circumstanțele de fapt și de drept importante pentru soluționarea cauzei, iar cele pe care judecătorul fondului le-a considerat constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice; normele de drept material, procedural au fost încălcate, aplicate şi interpretate eronat; concluziile primei instanțe, expuse în hotărâre, sânt în contradicție cu circumstanțele cauzei; concluziile primei instanțe sânt în contradicție cu practica judiciară, ce neagă valoarea dreptului și al legii, a principiilor echității și dreptății sociale.

Reieșind din practica juridică națională, subliniază apelantul că conform prevederilor art. 2007, 2036 din Codul Civil, statul răspunde patrimonial pentru prejudiciul adus persoanei prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și instanțelor judecătorești.

Totodată, elucidarea cazurilor și condițiilor de răspundere patrimonială se face prin lege specială, actualmente, o asemenea lege specială este Legea nr.1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești (în continuare Legea nr. 1545).

În susținerea netemeiniciei hotărârii din 21.05.2024, consideră apelantul că instanța de fond, la adoptarea soluției, a interpretat eronat normele de drept material ce ține de încasarea prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei, cheltuielilor de asistență juridică la examinarea cauzei penale de 10 000 lei și în prezentul litigiu de 5 000 lei. Or, suma totală încasată de la Bugetul de Stat al RM de 65 000 lei nu a fost probată prin probe pertinente, concludente, utile și verosimile și are un cuantum exagerat de mare raportat la profilul moral al reclamantului Mocanu Alexandr.

Afirmă apelantul că, judecătorul fondului, a ignorat în totalitate, poziția reprezentantului Ministerului Justiției și reprezentanților intervenienților accesorii a Procuraturii Generale și Ministerului Finanțelor, motivând în textul hotărârii despre reținerea ilegală și tragerea ilegală la răspundere penală, ceea ce nu s-a realizat, în sensul art. 50 CP.

Ministerul Justiției nu a primit satisfacții efectivă de pe urma acestei hotărâri ilegale, fiind încălcat în mod evident un drept constituțional accesul liber la justiție, garantat de art. 20 din Constituție. Judecătorul fondului nu a pătruns în esența dosarului, dar a fost ținută exclusiv de solicitările reclamantului astfel cum au fost solicitate în cererea de chemare în judecată, 50 000 de lei moral, 10 000 de lei asistența juridică în cauza penală și 5000 de lei asistența juridică în prezenta cauză civilă, încasându-le absolut ilegal în cuantumul exact cum au fost solicitate.

Mai mult, ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele, ceea ce nu a fost motivat si arătat în hotărârea din 21 mai 2024.

Probatoriul administrat a arătat că, Mocanu Alexandr a avut doar 4 calități procesuale, bănuit, învinuit, inculpat, achitat și niciodată de condamnat, pentru infracțiunea de corupere pasivă prevăzută de art. 324 alin. (4) Cod penal. În faza de urmărire penală a fost reținut la 30.06.2017 și eliberat la 02.07.2017, cauza penală finalizată la 25.01.2019 prin sentința Judecătoriei Cahul, sediul Central de achitare din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, menținută prin Decizia Curții de Apel din 16.09.2020.

Reclamantul și avocatul acestuia în prima instanță au susținut că, prin măsurile de constrângere statale, i s-au produs suferințe și consecințe iremediabile, evaluând paguba morală la 50 000 lei, 10 000 lei (asistență juridică în cauză penală) și 5000 lei asistență juridică în prezenta cauză civilă.

Ministerul Justiției, ca organ care reprezintă statul în instanța de judecată pe această categorie de cauze, va cenzura poziția instanței de fond că a fost tras ilegal la răspundere penală, or, la cauză pentru a fi în prezența unei acțiuni civile întemeiate, nu este suficient de a fi întrunite doar prevederile art.6 din Legea nr.1545, dar și dispozițiile prevăzute de art.3, alin.(l) din Legea nr. 1545.

Susține apelantul că, durata urmăririi penale și examinarea cauzei penale în instanță a fost derulată, cu respectarea tuturor drepturilor prevăzute de Codul Penal și de Procedură penală, în vederea: constatării existenței sau inexistenței

infracțiunii prevăzută de art. art.324 alin. (4) Cod penal, care potrivit art. 16 Cod penal se califică ca infracțiuni deosebit de grave; identificării făptuitorului; constatării vinovăției; stabilirii altor împrejurări importante pentru justa soluționare a cauzei penale; stabilirii adevărului, etc. Au corespuns și garanției privind examinarea cauzei în termen rezonabil conform art. 6 CEDO. Respectiv critica reclamantului de tragere ilegală la răspundere penală și aprecierea instanței ca suficiente pentru încasarea unor astfel de sume astronomice nu își au loc de existență și nici nu poate fi temeinică.

Statul Republica Moldova, prin Ministerul Justiției, se convinge că instanța de fond nu a făcut aplicarea corectă a normelor naționale și internaționale în privința daunelor morale, instanța de fond s-a rezumat doar la a afirma că statul răspunde patrimonial pentru prejudiciul cauzat ca urmare a arestării și inculpării pe nedrept, fără a indica temeiurile de drept care conferă dreptul la o reparație morală și fără a face o analiza a criteriilor prevăzute de lege pentru acordarea de despăgubiri și anume a celor încasate, care se califică ca depășite și astronomice.

Ministerul Justiției, consideră că, în lipsă de probatorii concludente, instanța de fond a dispus cu ușurință acordarea unor daune morale de 50 000 lei pentru prejudicii care nu au fost dovedite. Nu se poate concluziona că starea de sănătate a reclamantului s-a deteriorat arestării preventive și a procesului penal, întrucât pentru stabilirea unei legături de cauzalitate, trebuia administrată o expertiză medico-legală cu obiective clare, și nu cu estimări și presupuneri că 50 000 lei este o sumă echitabilă și va compensa suferințele provocate în rezultatul suspendării ilegale din funcție.

Susține Ministerul Justiției, că suma stabilită de instanța de fond este disproporționată în raport cu prejudiciul dovedit și constituie un izvor de îmbogățire pentru reclamant un folos material necuvenit.

Faptul că reclamantul Mocanu Alexandr a fost achitat reprezintă deja o importantă reparație morală de care a beneficiat, iar acordarea sumei de 50 000 lei nu mai reprezintă o reparație echitabilă, ci un mijloc de îmbogățire, cu atât mai mult cu cât nu a făcut dovada consecințelor negative ce ar fi survenit urmare a derulării procedurilor judiciare.

Prin hotărârea apelată, a fost acordată o sumă foarte mare (excesivă), având în vedere faptul că probatoriul administrat în cauză demonstrează că prestigiul reclamantului Mocanu Alexandr raportat la faptele sale, nu a fost cu nimic prejudiciat. Judecătorul fondului, ignorând în totalitate referințele pârâtului

şi intervenienților accesorii, nu a motivat în ce constau aceste daune morale şi nici nu a administrat probe de natură a conduce la dovedirea acestora.

Dreptul la repararea prejudiciilor, în sensul Legii nr. 1545/1998, apare doar prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infracțiuni), ceea ce la caz, cu certitudine nu a fost demonstrat.

Din studierea sentința Judecătoriei Cahul, sediul Central din 25.01.2019, se atestă importante circumstanțe și anume: nemaifiind necesară examinarea probelor în finalitatea fondului acuzațiilor penale; probarea învinuirii nu mai este actuală; temeiul real al răspunderii penale nu există; din motivul că fapta nu mai întrunește elementele constitutive ale infracțiunii, Mocanu Alexandr, a fost achitat, primind satisfacție echitabilă de pe urma actului judecătoresc. Aceste circumstanțe au fost totalmente ignorate de prima instanță încasând sume exorbitante de la bugetul de stat de 65 000 lei, or, Mocanu Alexandr și avocatul acestuia, nu a demonstrat prin suport probatoriu și nici instanța de fond nu a motivat, urmare a achitării, despre: încălcarea gravă și abuzivă a drepturilor și libertăților fundamentale garantate de Constituție și de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, ori că consecințele acțiunilor ilicite comise sunt extrem de grave sau chiar iremediabile. Este evident că Mocanu Alexandr a fost inculpatul, care a primit satisfacții totală de pe urma sentinței de achitare, aspect ce nu poate fi ignorat sau ascuns.

Astfel, în prezenta speță, achitarea, nu apare ca efect al cărora acțiuni ilegale dispuse anterior, dar din alte motive, respectiv vinovăția statului și pretenții pecuniare nu mai pot fi reiterate. Respectiv și probele la etapa respectivă au fost cu necesitate si dispuse în strictă conformitate cu legislația în vigoare.

Cu titlu de precizare, afirmă apelantul că instanța de fond corect a constatat că în privința lui Mocanu Alexandr există sentința din 25.01.2019 de achitare. Acest fapt este probat şi nu poate fi ignorat.

La caz, lipsesc justificări pertinente a instanței, în ceea ce vizează necesitatea reparării prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești, în folosul reclamantului inclusiv în cuantumul dorit.

Statul Republica Moldova, prin Ministerul Justiției, arată că daunele morale au un cuantum exagerat de mare raportat la profilul moral al reclamantului Mocanu Alexandr, la faptul că soluția de achitare reprezintă prin ea însăși o reparație

morală, că reclamantul nu a dovedit nicio împrejurare din cele susținute în acțiune privind afectarea, în mod negativ, a stării de sănătate, a relațiilor sociale și familiale, iar percepția publică și gradul de adaptare socială reprezintă stări emoționale ce nu pot fi avute în vedere în cuantificarea prejudiciului. Mai invocă apelantul că argumentele instanței de fond în dimensionarea prejudiciului sunt de ordin general și nu justifică suma acordată.

Notează apelantul că instanța de fond și-a arogat competența de a se expune asupra caracterului cauzei penale, constatând ca fiind încălcate drepturile intimatului/reclamantului prin acțiunile organului de urmărire penală și instanței. Ceea ce impută, în esență, că judecătorul fondului nu a cercetat mult aspectual, complet, nepărtinitor și nemijlocit probatoriul administrat, fixând la bază argumente iluzorii, bazate pe ipoteze de ordin subiectiv ale intimatului.

Un alt raționament ce urmează a fi cenzurat, este faptul că instanța de fond a pus la bază doar suficiența faptului că Mocanu Alexandr a fost achitat și este un act de reabilitare, și ultimul are dreptul la repararea prejudiciului cu încasarea de sume.

Prin prisma celor invocate supra, deducem că nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea pecuniară a Statului. În această ordine de idei, accentuează apelantul că este important și necesar să se constate, de către judecătorul de instrucție sau procuror, ilegalitatea actului procedural emis de către organul de drept. Astfel, dacă se demonstrează printr-un act judecătoresc de dispoziție irevocabil că acțiunile întreprinse de către organul de urmărire penală au fost ilegale, atunci dreptul la despăgubire apare indiferent de faptul dacă este vinovată sau nu persoana. Or, instanța de judecată urma să indice expres care anume act normativ justifică răspunderea statului, însă nicidecum să constate unilateral aceste încălcări.

Mai mult decât atât, invocă apelantul că potrivit art. 50 din Codul Penal, se consideră răspundere penală condamnarea publică, în numele legii, a faptelor infracționale și a persoanelor care le-au săvârșit, condamnare ce poate fi precedată de măsurile de constrângere prevăzute de lege.

Referitor la soluția privind admiterea acțiunii, prin compensarea unui prejudiciu moral, în cuantum de 50 000 lei, precizează apelantul că art. 11 din Legea nr. 1545/1998 circumscrie anumite criterii privind evaluarea compensației pentru repararea prejudiciului moral. În acest sens, Ministerul Justiției reiterează lipsa argumentării, de către instanța de fond, asupra unor identificări clare de

încălcări procesuale comise Ia faza urmăririi penale și în instanță. Iar, rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei se reflectă, în mod firesc, printr-o legătură de cauză-efect, aspect ce nu a fost probat de către instanța de fond, în ceea ce vizează repercusiunile suportate de către partea reclamantă.

Atât instanța de fond, cât și Mocanu Alexandr, reprezentat de avocat, au ignorat în totalitate prevederile art. 219 alin.(4) din Codul de procedură penală, or, la evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanța de judecată ia în considerare: suferințele fizice ale victimei; gravitatea și persistența suferințelor psihice, inclusiv legate de incapacitatea de a se apăra pe sine ori alte persoane; prejudiciul agrement, pierderea speranței în viață; pierderea onoarei prin defăimare; suferințele psihice provocate de decesul rudelor apropiate etc.

Astfel, referitor la subiectul afectării reputației profesionale, analog criteriului rezonanței, reiterează că reclamantul nu a prezentat probe concludente prin care ar justifica faptul că urmare a pornirii urmăririi penale și examinării cauzei reputația profesională a fost știrbită, i-a fost afectată perspectiva unei vieți fericite, legătura de cauzalitate nefiind probată.

De asemenea, urmează a fi relevat instanței de apel, că prima instanță nu a dat eficiență prevederilor naționale și a jurisprudenței CEDO în cuantificarea daunelor morale, suma încasată fiind exagerat de mare, întrucât soluția pronunțată de judecător nu este în deplină concordanță cu dispozițiile legale, cât și cu soluțiile jurisprudențiale în materie.

Suma acordată de 50 000 lei cu titlu de prejudiciu moral nu s-a apreciat pe principiile compensării rezonabile si echitabile sau încălcat grav principiile echității și dreptății sociale. Or, din practică, în litigiile intentate în ordinea Legii nr. 1545/1998, s-au atestat litigii repugnante, atât din considerentul măsurilor aplicate în privința intimatului, cât și condamnări, nenumărate rejudecări, soldate cu achitări ulterioare.

Prin urmare, soluția instanței de fond, de acordare a 50 000 lei daună morală este total nesatisfăcătoare în raport de suferințele fizice și psihice la care a fost supus urmare a trimiterii sale în judecată. Este vădit contrară practicii naționale și internaționale, prima instanță a dat importanță formalismului procedurilor, ignorând principiul preeminentei dreptului.

O altă încălcare admisă de instanța de fond, este că cerințele de asistență juridică de 10 000 lei în cauză penală și 5000 lei în cauză civilă, a fost admisă așa

cum a fost solicitată, contrar prevederilor art. 94 CPC. Prin urmare cheltuielile de asistență juridică, urmau a fi compensate proporțional părții admise din pretenții, și nu ilegal, cum a apreciat prima instanță, în sumă totală de 15 000 lei.

Insuficiența probelor doveditoare duce la netemeinicia cererii. Respectiv toate argumentele invocate de reclamant și avocat puse la bază de instanța de fond, poartă un caracter declarativ, formal, fără a dispune de careva suport probatoriu, cât și juridic, cerință ce urmează a fi respinsă ca neîntemeiată.

La fel, cerința de accesorie de încasare de la bugetul de stat a premiilor, adausurilor la salarii, neachitarea în legătură cu intentarea dosarului penal în privința lui Mocanu Alexandr, instanța de fond corect și just a apreciat probele și circumstanțele cauzei, hotărând respingerea acestor cerințe, ca fiind netemeinice.

Argumentele din apelul Procuraturii Generale:

Drept argumente pentru înaintarea apelului, s-a notat că, reclamantul nu a prezentat nici un act procedural definitiv și irevocabil a organului de urmărire penală sau a instanței de judecată, prin care s-a stabilit că au fost constatate careva acte sau acțiuni ilegale comise de către organul de urmărire penală sau procuror în cauza penală instrumentată, privindu-l pe Alexandr Mocanu.

De aceea, consideră apelantul că toate acțiunile organului de urmărire penală și ale procuraturii, au fost în strictă conformitate cu prevederile legale.

În această ordine de idei, accentuează că este important și necesar să se constate ilegalitatea actului procedural emis de către organul de drept.

Respectiv, dacă se demonstrează printr-un act judecătoresc de dispoziție irevocabil că acțiunile întreprinse de către organul de urmărire penală sunt / au fost ilegale, atunci dreptul la despăgubire apare indiferent de faptul dacă este vinovată sau nu persoana.

De altfel, în sensul prevederilor enunțate rezultă expres, că pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erorile judiciare și de urmărire penală, sunt necesare unele condiții speciale, și anume existența faptei ilicite.

Consideră apelantul că suma solicitată de către reclamant cu titlu de prejudiciul moral este neîntemeiată și nejustificată, deoarece nu au fost prezentate probe veridice, admisibile, pertinente și concludente, care ar confirma faptul vătămării drepturilor personale nepatrimoniale privind integritatea morală. Or, însuși faptul achitării reclamantului de comiterea unei infracțiuni constituie de la sine o satisfacție echitabilă a suferințelor reclamantului în cadrul cauzei penale.

Prin urmare, sumele solicitate cu titlu de despăgubiri morale sunt exagerate, nejustificate şi inechitabile suferinţelor pretinse a fi suportate de către reclamant.

Nu s-a demonstrat prin nici o probă în ce constă încălcarea drepturilor lui Alexandr Mocanu, anterior intentării urmăririi penale și modificarea acesteia prin raportare la percepția cetățenilor, după data finisării cauzei prin achitarea acestuia.

Or, constată că argumentele reclamantului în acest sens reprezintă doar o simplă speculație cu privire la o eventuală lezare a drepturilor acestuia și aceasta nu atinge un anumit grad de certitudine, constituind mai degrabă o anticipare.

Prin prisma jurisprudenței CEDO, menționează că organul de urmărire penală nu a admis ingerințe ilegale a drepturilor lui Alexandr Mocanu la libertate și la siguranță prevăzut de art. 5 CEDO, precum și nu a încălcat prevederile art. 6 a Convenției, or, organul de urmărire penală în cadrul cauzei penale, a realizat un mecanism investigator efectiv într-o societate democratică, și anume de a investiga și preveni acțiuni criminale comise de către persoanele fizice și juridice.

Legătura de cauzalitate între încălcare și prejudiciu urmează a fi de asemenea probată de către persoana care înaintează acțiunea. Din materialele dosarului nu au fost prezentate probe veridice, admisibile, pertinent și concludente care să confirme faptul prejudicierii considerabile a reclamantului. Totodată, reieșind din jurisprudența CEDO, survenirea prejudiciului ca urmare a săvârșirii încălcării trebuie să fie certă și nu presupusă.

Mai invocă apelantul că, la înaintarea respectivei cereri de chemare în judecată, nu a fost anexat nici un act, -dări de seamă cu lista detaliată a actelor/ acțiunilor efectuate de către avocatul reclamantului, și orarul timpului aferent acestora, care ar justifica cheltuielile de asistență juridică suportate de către reclamant în cadrul cauzei penale instrumentate în privința acestuia, la suma invocată în acțiunea înaintată. Or, simpla și unica invocare a faptului că reclamantul a suportat cheltuieli legate de asistență juridică prin faptul că la materialele cauzei penale au fost anexate bonurile de plată pentru serviciile avocatului, în lipsa unor probe care ar dovedi acest fapt, reprezintă un motiv temeinic și indiscutabil de respingere a acestui capăt de cerere ca fiind neîntemeiat.

Termenul de exercitare a apelului:

Conform art. 362 alin. (1) CPC, *termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel*.

Lucrările dosarului atestă că instanța de fond a pronunțat hotărârea judecătorească în ședința din 21 mai 2024, în lipsa părților. În aceiași dată de 21 mai 2024 copia de pe hotărârea judecătorească (dispozitiv), prin scrisoarea a fost expediată părților prin intermediul oficiului poștal.

Apel împotriva hotărârii instanței de fond este depus la 31 mai 2024 de către Ministerul Justiției, la 07 iunie 2024 de către Procuratura Generală.

Pornind de la sensul art. 362 alin.(1) CPC, Completul de judecată atestă respectarea termenului legal la înregistrarea cererii de apel de către Ministerul Justiției și Procuratura Generală.

Procedura de citare a părților:

Apelantul Procuratura Generală, reprezentată de procurorul în Procuratura de Circumscripție Cahul, Sîrbu Maxim, în ședința instanței de apel a susținut argumentele de fapt și de drept invocate în cererea de apel a Ministerului Justiției și a Procuraturii Generale, solicitând admiterea apelurilor în sensul în care au fost formulate.

Reprezentantul apelantul Ministerul Justiției și reprezentantul intimatului Ministerul Finanțelor și intimatul Mocanu Alexandr, în ședința instanței de apel nu s-au prezentat.

În conformitate cu art. 379 alin. (2) CPC, neprezentarea în ședința de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanților acestora, precum și a unui alt participant la proces, citați legal despre locul, data și ora ședinței, nu împiedică judecarea apelului.

Fiind în prezența datelor cu privire la citarea legală a părților și ținând cont de opinia participanților prezenți în ședință, Completul de judecată a dispus judecarea cauzei în lipsa părților care nu s-au prezentat în ședință.

Avocatul Dumitran Ignat, reprezentantul intimatului Mocanu Alexandr, în ședința instanței de apel a pledat pentru respingerea apelurilor înaintat de Ministerul Justiției și de Procuratura Generală, cu menținerea hotărârii instanței de fond.

Aprecierea instanței de apel:

Audiind participanții procesului, studiind materialele cauzei, analizând hotărârea judecătorească în raport cu argumentele de fapt și de drept invocate în cererea de apel, Completul de judecată conchide respingerea apelului declarat

Ministerul Justiției și cel al Procuraturii Generale, cu menținerea hotărârii primei instanțe din următoarele considerente.

Potrivit art. 385 lit. a) CPC, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept: să respinsă apelul și să mențină hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 373 alin. (1), (2), (5) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Din înscrisurile prezentate la materialele cauzei civile se constată că, la data de 30 iunie 2017 organul de urmărire penală a DGT a CNA a pornit urmărirea penală în baza art. 324 alin.(2) lit. b) Cod penal.

În aceiași dată de 30 iunie 2017, reclamantul Mocanu Alexandr a fost reținut, fiind bănuit în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin.(2) lit. b) Cod penal. Ulterior, prin ordonanța procurorului din 02 iulie 2017 Mocanu Alexandr fost eliberat din stare de reținere.

Reclamantul Mocanu Alexandr a fost trimis în judecată, fiind învinuit prin rechizitoriului de către procuror în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.324 alin.(4) Cod penal.

Prin sentința Judecătoriei Cahul sediul Central din 25 ianuarie 2019 reclamantul Mocanu Alexandr a fost achitat de învinuirea în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin.(4) Cod penal, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

Sentința Judecătoriei Cahul sediul Central din 25 ianuarie 2019 a devenit irevocabilă prin decizia Curții de Apel Cahul din 16 septembrie 2020, care a respins apelul procurorului și a menținut sentința judecătorească.

La data de 28 aprilie 2024 Mocanu Alexandr a sesizat instanța de judecată cu prezenta acțiune, cu completările ulterioare, împotriva Ministerului Justiției, Procuratura Generală și Ministerul Finanțelor în care solicită: încasarea din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în folosul lui Mocanu Alexandr paguba materială în mărime de 10 000 de lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență

juridică pentru apărarea intereselor pe cauza penală, suma de 5 000 de lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică pe actuala cauză civilă și suma de 50 000 de lei cu titlu de pagubă morală; încasarea din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în folosul lui Mocanu Alexandr - premiile, adausurile la salarii, neachitate ultimului în legătură cu intentarea dosarului penal, începând cu luna iunie 2017 până la 25 februarie 2019.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea cauzei civile a hotărât în favoarea admiterii parțiale a acțiunii și încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Mocanu Alexandr suma de 50 000 lei în contul reparării prejudiciului moral, cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, procuraturii și ale instanțelor judecătorești, suma de 10 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, suportate în cadrul cauzei penal și suma de 5000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, suportate în cadrul cauzei civile. În rest pretențiile din acțiune ale reclamantului au fost respinse, ca neîntemeiate.

Verificând legalitatea și temeinicia hotărârii judecătorești, Completul de judecată constată că instanța de fond a elucidat pe deplin toate circumstanțele importante pentru justă soluționare a cauzei, a aplicat și interpretat corect normele materiale aplicabile raportului juridic, pronunțând o hotărâre întemeiată, legală și motivată de repararea prejudiciului material și moral cauzat reclamantului Mocanu Alexandr prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și ale procuraturii.

Completul de judecată analizând circumstanțele invocate de reclamantul Mocanu Alexandr și apreciind probele prezentate în coraport cu dispozițiile art. 118 alin.(1) și art. 130 CPC, consideră ca fiind parțial întemeiate pretențiile reclamantului din cererea de chemare în judecată.

Din actele dosarului s-a stabilit că, Mocanu Alexandr a fost supus urmăririi penale și diferit judecății în baza elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzută de art. 324 alin.(4) Cod penal, iar instanța de judecată prin sentința din 25 ianuarie 2019 îl achită pe Mocanu Alexandr de învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin.(4) Cod penal, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii. Sentință devenită irevocabilă prin decizia Curții de Apel Cahul din 16 septembrie 2020.

Conform art. 467 alin.(1), (3) CPP, hotărârile judecătorești definitive și ordonanțele procurorului privind încetarea urmăririi penale sunt obligatorii pentru toate persoanele fizice și juridice din țară și au putere executorie pe întregul

teritoriul al Republicii Moldova. Ordonanțele procurorului privind încetarea urmăririi penale sunt documente executorii.

Astfel, sentința instanței de judecată din 25 ianuarie 2019 de achitarea lui Mocanu Alexandr de sub învinuirea în săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 324 alin.(4) Cod penal, din motiv că fapta acestuia nu întrunește elementele infracțiunii, este una obligatorie și are caracter executoriu, cât și este actul de reabilitare a reclamantului Mocanu Alexandr.

Reieșind din cele stabilite, se constată temeinicia motivelor ce îi acordă reclamantului Mocanu Alexandr, posibilitate de a-și valorifica drepturile sale la acțiune în temeiul prevăzut de dispozițiile Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești și art. 1998 coroborat cu art.2007 Cod civil.

Potrivit art. 1 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998, *prezenta lege constituie actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul și condițiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale și contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură și de instanțele judecătorești*.

Conform definiției legale – *acțiuni ilicite* – acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată *nu poate fi trasă la răspundere* și *nu poate fi judecată*, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infracțiuni), reieșind din art.2 alin.(1) al Legii nr.1545-XIII din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

În conformitate cu prevederile art. 53 alin.(2) al Constituției Republicii Moldova, Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești.

Conform art. 19 alin.(1), (2) Cod civil, în condițiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial și nepatrimonial cauzat astfel.

Se consideră prejudiciul patrimonial cheltuielile pe care persoana lezată le-a suportate sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat, distrugerea sau deteriorarea bunurilor sale (daună reală), precum și profitul ratat ca urmare a încălcării dreptului sau interesului recunoscut de lege (profit ratat).

În acord cu dispozițiile art. 1998 alin.(1) Cod civil, *cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune*.

Potrivit art. 2007 alin.(1) lit. a) Cod civil, ***prejudiciul cauzat persoanei prin acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanei responsabile, în următoarele cazuri*: *tragere ilegală la răspundere penală***.

Potrivit art. 3 alin. (1) lit. a),c) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, *în conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: a) ...,* ***tragerii ilegale la răspundere penală***.

Conform art. 6 lit. a) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, *dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul: a)* ***devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare***.

Conform art. 7 lit. a), e) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, *în cazurile menționate la art.3, persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie: a) salariul și alte venituri provenite din muncă, ce constituie sursa ei principală de existență, de care a fost privată în urma acțiunilor ilicite*; e) *sumele plătite de ea pentru asistența juridică*.

În temeiul dispozițiilor legale citate se instituie obligația generală a statului de a repara persoanelor fizice prejudiciul material și/sau moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Astfel, este o certitudine faptul că prin acțiunile organului de urmărire penală și ale procuraturii, reclamantul Mocanu Alexandr a fost pus sub învinuire și

trimis în judecată cu acuzația penală în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin.(4) Cod penal.

Mocanu Alexandr prin sentința judecătorească din 25 ianuarie 2019, devenită irevocabilă prin decizia Curții de Apel Cahul din 16 septembrie 2020, a fost achitat de învinuirea în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin.(4) Cod penal, din motiv că fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii. Drept urmare, achitarea reclamantul Mocanu Alexandr este temei de reabilitare în drepturi a persoane supuse urmăririi penale.

În contextul circumstanțelor enunțate Completul de judecată notează că, prin sentința judecătorească din 25 ianuarie 2019, devenită irevocabilă, se atestă caracterul ilicit al acțiunilor organului de urmărire penală și ale procuraturii de a-l pune sub acuzație penală și de a-l trimite în judecată pe reclamantul Mocanu Alexandr în baza art. 324 alin.(4) Cod penal, având în vedere lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii imputate acestuia.

În aceiași ordine de idei, Completul de judecată punctează că acțiunile întreprinse de organul de urmărire penală și de procuratură față de reclamantul Mocanu Alexandr, i-au cauzat acestuia un prejudiciu material și moral, considerent din care Statul, poartă răspundere patrimonială pentru prejudiciul cauzat astfel.

Drept urmare, reclamantul Mocanu Alexandr în baza prevederilor art. 1998, 2007 Cod civil coroborat cu art. 3, art.6, art. 7 al Legii nr. 1545 din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penal, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, are dreptul de a solicita repararea prejudiciului material și moral pentru atragere ilegală la răspundere penală, prin încasarea daunei morale și a prejudiciului material, contrar argumentelor apelantului Ministerul Justiției și a Procuraturii Generale.

Potrivit art. 2036 alin.(1) Cod civil, *în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri*.

Conform art. 2037 alin.(1), (2), (3) Cod civil, *mărimea despăgubirii pentru prejudiciul moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a*

răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate.

Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate.

La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, de pe altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

În acord cu art. 11 alin.(1) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 citată mai sus, *mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabileşte de instanța de judecată în modul prevăzut de prezenta lege*. *Mărimea concretă a compensației se determină luându-se în considerare: a) gravitatea infracțiunii de a cărei săvârşire a fost învinuită persoana respectivă*; b) caracterul și gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală și la examinarea cauzei penale în instanța de judecată; c) rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei*; d) durata urmăririi penale*, *precum și durata examinării cauzei penale în instanța de judecată*; *e) natura dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori al persoanei; f)* suferințele fizice, *caracterul și gradul suferințelor psihice; g) măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele* fizice *și psihice cauzate*; h) durata aflării nelegitime a persoanei în detenție.

Reieșind din conținutul dispozițiilor legal citate, răspunderea pentru prejudiciul moral are un caracter compensator, acesta urmează să fie determinat de către instanța judecătorească, ținându-se cont de circumstanțele concrete ale cauzei, de persoana reclamantului și de măsura în care această compensație poate să-i aducă satisfacție.

Prin tragerea ilegală la răspundere penală, reclamantului Mocanu Alexandr s-a adus atingere drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, iar suferințele psihice provocate de o atare măsură, pot și trebuie compensate prin acordarea unor despăgubiri.

Însă, la determinarea mărimii prejudiciul moral, trebuie avut în vedere că dauna morală constă în atingerea adusă valorilor care definesc personalitatea

umană, valori care se referă la existența fizică a omului, sănătatea și integritatea corporală, la cinste, demnitate, onoare, prestigiu profesional și alte valori similare.

Pentru ca instanța să poată aplica aceste criterii apare necesar ca cel ce pretinde daunele morale să aducă un minim de argumente și indicii din care să rezulte în ce măsură drepturile personale nepatrimoniale i-au fost afectate prin tragerea ilegală la răspundere și pe cale de consecință să se poată proceda la o evaluare a despăgubirilor ce urmează să compenseze prejudiciul.

Argumentele Ministerului Justiției și a Procuraturii Generale pentru că achitarea reclamantului Mocan Andrei, constituie o satisfacție echitabilă a suferințelor cauzate în cadrul urmăririi penale, care nu implică acordarea de compensanții bănești acestuia, instanța de apel le respinge ca neîntemeiate.

Având în vedere raționamentele enunțate, în opinia Completului de judecată cuantumul prejudiciului moral stabilit de către prima instanță în mărime de 50 000 lei ce urmează a fi încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Mocanu Alexandr, este unul justificat, fiind luat în considerație principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, suferințele psihice, starea de stres și de frustrare cauzată reclamantului Mocanu Alexandr pentru tragerea ilegală la răspundere penală, durata urmăririi penale, gravitatea infracțiunii imputate, timp în care reclamantului i-au fost cauzate suferințe psihice prin starea de incertitudine în care se afla.

Completul de judecată remarcă că, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că compensația trebuie să prezinte o justă despăgubire, iar cuantumul despăgubirilor trebuie stabilit astfel încât acesta să aibă un efect compensatoriu, și nu trebuie să constituie sume excesive pentru autorii daunelor, și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor, iar cel care pretinde daunele morale să aducă un minim de argumente și indici din care să rezulte în ce măsură drepturile personale nepatrimoniale i-au fost afectate prin tragere ilegală la răspundere și ca cale de consecință compensația acordată să reprezinte o satisfacție echitabilă prin restabilirea drepturilor încălcate și situația victimei înainte de cauzarea prejudiciului.

Respectiv, fiecare persoană care pretinde că a suferit este în drept să-și estimeze prejudiciul adus, dar numai instanța de judecată este împuternicită de lege să aprecieze cuantumul prejudiciului moral, conducându-se de noțiunea reparării rezonabile, de circumstanțele cazului concret, de personalitatea reclamantului.

Analizând înscrisurile administrate la materialele cauzei civile se constată că urmărirea penale exercitată în privința reclamantului Mocanu Alexandr este de la 30 iunie - iulie 2017, judecarea cauzei în instanța de fond a durat de la 12 iulie 2017 până la 25 ianuarie 2019, ceia ce constituie aproximativ 01 an 06 luni 13 zile, iar judecarea cauzei în instanța de recurs a decurs de la 25 februarie 2019 până la 16 septembrie 2020, ceia ce constituie aproximativ 01 an 06 luni 22 zile.

În vederea principiului compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, suferințele psihice cauzate, stare de stres și de frustrare provocate reclamantului Mocanu Alexandr, durata urmăririi penale și a judecării cauzei penale, gravitatea infracțiunii pentru care a fost urmărit penal și trimis în judecată, statutul social al apelantului Mocanu Alexandr, fiind persoană publică - ofițer de urmărire penală al Inspectoratului de Poliție Cahul, Completul de judecată consideră că, suma de 50 000 lei cu titlu de prejudiciu moral solicitată de Mocanu Alexandr constituie un cuantum echitabil și care corespunde cu caracterul și gravitatea suferințelor psihice suportate de către acesta, și poate constitui satisfacție echitabilă și rezonabilă a victimei daunei, cât și în stare să restabilească situația existentă înainte de prejudiciere, or, art. art. 11 alin.(1) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, prevede că, mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată luându-se în considerație natura dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori al persoanei, caracterul și gardul suferințelor psihice, măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate.

În aceiași ordine de idei, se menționează că achitarea reclamantului este insuficientă pentru a constituie o satisfacție echitabilă a suferințelor acestuia, pornind din natura drepturilor personale lezate și locul lor în sistemul de valori al persoanei, caracterul și gradul suferințelor psihice cauzate.

Din considerentele expuse, Completul de judecată denotă ca lipsită de suport legal afirmația susținută în apelul declarat de Ministerul Justiției și a Procuraturii Generală precum că reclamantul Mocanu Alexandr nu a prezentat probe veridice, admisibile și pertinente care ar confirma existența faptei ilicite și respectiv, nu este temei de a genera obligația statului de a repara prejudiciul moral cauzat acestuia.

Or, prevederile art. 6 lit. a) al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale

procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545 din 25 februarie 1998, indică direct că dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilit de prezenta lege, apare în cazul achitării persoanei prin sentință definitivă și irevocabilă.

Astfel, în sensul dispoziției citate, este de înțeles că pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și ale organelor de urmărire penală, procuratură, sunt necesare unele condiții speciale, și anume că fapta ilicită, în calitate de condiție generală a răspunderii delictuale, are particularități în materie respectivă, astfel nu orice acțiune ilicită a organelor de urmărire penală și ale procuraturii atrag răspunderea statului. O altă condiție necesară pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciului cauzat prin erori judiciare este actul de reabilitate, care și atestă admiterea erorii judiciare și prejudicierea drepturilor persoanei.

Drept urmare, Completul de judecată respinge ca neîntemeiate argumentele Ministerului Justiției expuse în apelul său referitor la stabilirea unui prejudiciu material reclamantului/intimat Mocanu Alexandr contrar principiilor compensării echitabile și rezonabile.

Nu pot fi reținute și se respins argumentele Ministerului Justiției privitor la arogarea de către instanța de fond a competenței de a se expune asupra caracterului cauzei penale, constatând încălcări ale drepturilor reclamantului/intimatului prin acțiunile organului de urmărire penală și ale procuraturii, or în cazul intimatului Mocanu Alexandr sentința de achitare atestă încălcarea drepturilor ultimului de către organul de urmărire penală și procuratură.

Este în afara oricărei critici argumentul Ministerului Justiției în sensul lipsei condamnării publice a intimatului Mocanu Alexandr, or la caz, în privința acestuia din urmă instanța de judecată a emis o sentință de achitare.

Neîntemeiate sunt și argumentele Ministerului Justiției referitor la aplicabilitatea art. 219 alin.(4) Cod de procedură penală, aceste dispoziții fiind relevante doar la soluționarea acțiunii civile înaintate în cadrul cauzei penale, la caz, sunt aplicabile normele materiale generale din Codul civil și cele ale Legii nr. 1545, enunțate mai sus.

În ceia ce privește încasarea premiilor, adausurilor la salariu, neachitate reclamantului Mocanu Alexandr în legătură cu intentarea cauzei penale, începând cu data de iunie 2017 până la data de 25.02.2019, Completul de judecată consideră că instanța de fond întemeiat a respins aceste cerințe ale intimatului Mocanu Alexandr. Astfel, luând în considerare sensul dispozițiilor Codului muncii, că

premiul nu este o plată obligatorie pe care angajatorul este obligat să o achite salariaților, ci este o formă de stimulare pentru calitatea și volumul muncii efectuate, funcția și vechimea în funcția deținută, Completul de judecată atestă întemeiată concluzia instanței de fond în sensul că Ministerului Justiției nu poate fi obligat la achitarea premiilor, în situația în care intimatul pe parcursul urmăririi penale și a judecării cauzei nu a exercitat atribuțiile funcționale, corespunzător angajatorul nu-l putea stimula prin intermediul unei recompense bănești, - premiu. La acest segment, se menționează că reieșind din răspunsul Inspectoratului de Poliție Cahul nr. 34/29-5319 din 25 aprilie 2023, angajatorul a acordat premii salariaților activi în funcție. Referitor la adaosul la salariu pe care consideră Mocanu Alexandr că l-a pierdut din cauza lipsei categoriei de calificare ,,Specialist de categoria II", se menționează că conform art. 10 alin. (1) și alin.(2) al Legii nr.270 din 23.11.2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, salariul este compus din partea fixă și partea variabilă, iar categoria de calificare nu s-a mai regăsit ca componență a salariului lunar. Din considerentele enunțate instanța de fond întemeiat a respins pretențiile intimatului privind încasarea premiilor, adausurilor la salarii, neachitate în legătură cu intentarea cauzei penale, începând cu data de iunie 2017 până la data de 25.02.2019, ca fiind neîntemeiată.

La depunerea acțiunii reclamantul Mocanu Alexandr a solicitat compensarea cheltuielilor de judecată suportate pentru asistență juridică în mărime de 10 000 lei în cadrul dosarului penal și în sumă de 5 000 lei pentru prezentul litigiu civil.

Conform art.94 alin.(1) CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească la cererea părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Iar, art. 96 alin.(1), (1^1) CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. Cheltuielile menționate la alin.(1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentantă în judecată de un avocat.

La materialele cauzei sunt anexate mai multe Bonul de plată cu seria YL nr. 912531 din 01 iulie 2017, eliberat pentru apărarea drepturilor reclamantului în cadrul cauzei penale, în sumă totală de 10 000 lei.

De asemenea este anexat și un bon de plată seria QL nr. 136389 din 28 septembrie 2021 eliberat pentru apărarea drepturilor reclamantului în prezenta cauză civilă la suma de 5 000 lei.

Referitor la pretenția reclamantului Mocanu Alexandr cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică suportată în cauza penală în sumă de 10 000 lei și în prezenta cauză civilă în sumă de 5000 lei, Completul de judecată consideră că prima instanță întemeiat a admis integral pretențiile reclamantului Mocanu Alexandr, întrucât cheltuielile de asistență juridică suportate în cadrul cauzei penale, cât și a prezentei cauze civile, au fost demonstrate prin probe pertinente și concludente. Cuantumul cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 10 000 lei în cadrul dosarului penale, și 5000 lei în prezenta cauză civilă, instanța de apel îl apreciază ca fiind unul real, necesar și rezonabil ca mărime reieșind din complexitatea cauzei, volumul de muncă a avocatului pe durata procesului penal și a procesului civil.

Argumentele Ministerului Justiției și a Procuraturii Generale precum că cheltuielile pentru asistență juridică sunt încasate contrar dispozițiilor art. 94 alin.(1) CPC, poartă un caracter declarativ. Or la materialele dosarului a anexat suficiente probe care demonstrează participarea avocatului în cadrul examinării dosarului penal și a prezentei cauze civile, iar cheltuielile de asistență juridică solicitate sunt necesare, reale și rezonabile ca mărime. Mai mult, art. 7 lit. e) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, acordă dreptul reclamantului de a-i fi compensate sumele plătite de pentru asistența juridică.

Criticile apelanților referitor la motivarea hotărârii judecătorești, instanța de apel le respinge ca neîntemeiate, or hotărârea instanței de judecată reflectă detaliat argumentele primei instanțe în sensul admiterii parțiale a acțiunii intimatului Mocanu Alexandr, bazată pe înscrisurile administrate la cauza civilă și interpretarea normelor de drept materiale, astfel, hotărârea judecătorească corespunde criteriilor stabilite de art. 239 și art. 241 CPC.

Analizând argumentele din apelurile părților, Completul de judecată atestă că acestea au fost obiect de examinare în instanța de fond, asupra cărora instanța de judecată s-a expus în hotărârea contestată.

În acord cu dispozițiile art. 386 alin.(2) CPC, o hotărâre legală în fond nu poate fi casată numai din motive formale.

Având în vedere că prima instanță a determinat toate circumstanțele importante pentru justa soluționare a cauzei, iar argumentele apelurilor au fost

obiect de examinare și își găsesc analiza în hotărârea adoptată de către prima instanță, iar instanța de apel la examinarea în ordine de apel a cauzei nu a stabilit încălcări care ar constituit, în conformitate cu art. 386 – 388 CPC, temei pentru casarea hotărârii, cu pronunțarea unei noi hotărâri, în sensul solicitat de apelant, Completul de judecată conchide respingerea apelurilor Ministerului Justiției și al Procuraturii Generale, cu menținerea hotărârii instanței de fond.

Călăuzindu-se de prevederile art. 385 lit. a), art. 389 – 390 CPC, Completul de judecată, -

D E C I D E :

Se resping apelurile Ministerului Justiției și al Procuraturii Generale.

Se menține hotărârea Judecătoriei Cahul, sediul Central din 21 mai 2024 în prezenta cauză civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Mocanu Alexandr împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală și Ministerul Finanțelor cu privire la recuperarea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată, încasarea premiilor, adaosurile la salariu neachitate în legătură cu intentarea urmăririi penale începând cu iunie 2017 până la 25 februarie 2019.

Decizia este definitivă și executorie, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiției în termen de 2 luni de la comunicarea deciziei integrale.

Președintele ședinței Galina Vavrin

Judecătorii Natalia Bondarenco

Serghei Pilipenco